

Motion till riksdagen 2013/14: MJ360

av Magnus Ehrencrona (MP)

En nationell strategi med tydliga mål för att minska salthalten i maten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi med tydliga mål för att minska salthalten i maten.

Bakgrund

Sju av tio svenskar äter mer salt än vad som rekommenderas, enligt Livsmedelsverkets matvaneundersökning.¹ Dagens genomsnittliga intag av 10–12 gram salt per dag för vuxna ökar (tillsammans med andra faktorer såsom övervikt, stillasittande, rökning och genetiskt arv) risken för högt blodtryck och därmed risken att drabbas av exempelvis hjärtinfarkt, hjärtsvikt, stroke och skador på njurarna. Livsmedelsverkets kostråd rekommenderar 5–6 gram salt per dag för vuxna.

Cirka 80 procent av det salt vi får i oss med maten kommer från mat som inhandlas i butik och när vi äter ute. Resten tillsätts i hemmet vid matlagning och måltid. Världshälsoorganisationen WHO, liksom EU:s livsmedelsmyndighet och regeringar i flera länder har, enligt Konsumentföreningen Stockholm, uppmanat livsmedels- och restaurangbranschen att sänka salthalten i livsmedel. WHO har beräknat att 2,5 miljoner dödsfall om året kan undvikas om mängden salt vi får i oss minskar med 3 gram per person och dag.²

¹Livsmedelsverket, Riksmaten 2010–11, <http://www.slv.se/sv/grupp1/Mat-och-naring/Matvanor--undersokningar/>.

²Konsumentföreningen Stockholm, rapporten "Salt II – Granskning av saltmängd i våra livsmedel", september 2013.

Fel! Okänt namn på

Livsmedelsverket för sedan några år en dialog med livsmedelsföretagen i syfte att minska saltmängden i produkterna. Livsmedelsföretagen och livsmedelskedjornas branschorganisationer samt enskilda livsmedelsföretag har frågan på agendan och viss saltreduktion har gjorts, men inte i en omfattning som påverkar befolkningens dagliga intag av natrium/salt.³

En nationell strategi för minskad salthalt i maten

Frågan om saltkonsumtionen är komplex och förutsätter ett gemensamt ansvarstagande från flera aktörer för att kunna vara framgångsrik. Konsumentföreningen Stockholm efterlyste nyligen en nationell strategi med tydliga mål för att minska salthalten i maten. Nedan listas önskemål⁴ från föreningen vilka närmare bör analyseras i ett sådant utredningsuppdrag:

- ? Att livsmedelsbranschen, handel, industri och restaurang gemensamt deklarerar sin avsikt att successivt bidra till att mängden salt i livsmedelsprodukter minskar och utarbetar en plan härför.
- ? Att Livsmedelsverket och Socialstyrelsen ges möjlighet att prioritera frågan, bland annat kartlägga, följa upp och utvärdera insatserna samt analysera den samhällsekonomiska nyttan av reducerat saltintag.
- ? Aktiva informationsinsatser till hushåll, vård och omsorg, livsmedelsproducenter, restauranger och storhushåll.
- ? Tydlig märkning av saltinnehåll på förpackningar.
- ? Att joderat salt används i högre grad än i dag inom industrin och restaurangbranschen.
- ? Att temperaturen i kylkedjan sänks till + 5 grader vilket bidrar till ökad hållbarhet på kylda livsmedel och möjliggör lägre salthalt i kylda produkter.

I processen med att ta fram en nationell strategi bör givetvis såväl konsumentorganisationer liksom branschorganisationer inom livsmedel, handel, industri och restaurang involveras. Likaså Sveriges Kommuner och Landsting har en viktig roll, eftersom en stor mängd måltider serveras inom verksamheter för elever, patienter och äldre.

³ Konsumentföreningen Stockholm, rapporten "Salt I – Salt i maten", juli 2013.

⁴ Konsumentföreningen Stockholm, rapporten "Salt II – Granskning av saltmängd i våra livsmedel", september 2013.

Andra länder visar vägen

Konsumentföreningen Stockholm lyfte i julirapporten⁵ upp positiva exempel på vad som gjorts i 3 andra EU-länder, vilka kan tjäna som inspiration i det fortsatta arbetet. Nedan citeras avsnittet.

Storbritannien

Den brittiska livsmedelmyndigheten FSA, Food Standard Agency, och regeringen har tagit initiativ till en överenskommelse med livsmedelsbranschen och satt gemensamma mål för att reducera mängden salt i livsmedelsprodukter. Både livsmedelsbranschen och restaurangbranschen har skrivit på överenskommelsen. Årsvisa mål har satts för saltminskning i olika produktkategorier. På så vis har britternas genomsnittliga intag av salt minskat från 9,5 gram/dag till 8,1 gram/dag under åren 2000–2011.

Danmark

Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed har räknat ut att en minskning av saltintaget med tre gram/dag innebär 1 000 färre dödsfall per år. Initialt beräknas värdet av saltreduktionen till 330 miljoner danska kronor per år och på sikt en besparingspotential på hela 1,3 miljarder danska kronor i form av minskade läkemedels- och sjukvårdskostnader, rehabilitering etc.

Finland

Särskilda märkningsregler för livsmedel med högt saltinnehåll infördes 1994, vilket automatiskt gjorde att många producenter sänkte saltinnehållet i sina produkter för att inte hamna över det satta gränsvärdet. Saltintaget i Finland minskade med upp till 30 procent och hjärt-kärlhälsan förbättrades betydligt.

Stockholm den 2 oktober 2013

Magnus Ehrencrona (MP)

⁵ Konsumentföreningen Stockholm, rapporten "Salt I – Salt i maten", juli 2013.